

GULDBORGSUND

UDVALGSSTRATEGI 2014-18

2. GENERATION

FOLKESUNDHED OG OMSORGSUDVALGET

INDLEDNING

Ved udvalgsformand Bo Abildgaard

Rammer og vision

I forlængelse af Byrådets visioner og kommuneplanen vil Folkesundhed og Omsorgsudvalget i de kommende år have fokus på at forbedre sundhedstilstanden i Guldborgsund Kommune. Det vil vi særligt gøre ved at have fokus på sunde rammer og tidlig indsats i forhold til børn, unge og familier.

Folkesundhed & Omsorgsudvalget vil ligeledes arbejde for, at borgere med sygdom eller fysisk eller psykisk svækkelse får en hjælp der gør dem i stand til at tage vare på egen sygdom eller sårbarhed. Dermed sikres borgerne den livskvalitet det er, at kunne have et selvstændigt liv.

Folkesundhed & Omsorgsudvalget vil samtidig arbejde for, at de borgere, som er helt eller delvist afhængige af hjælp fra kommunen, får en hjælp af høj faglig kvalitet og at denne ydes koordineret med andre sundhedsaktører.

Borgeren skal opleve, at den kontakt de har med kommunen og andre fra sundhedssektoren, fungerer som en helhed, der tager udgangspunkt i deres livssituation.

Kommunens udfordringer på sundhedsområdet, betyder at der skal arbejdes sammen på tværs. Derfor lægger vi i Folkesundhed og Omsorgsudvalgets strategi vægt på at indsatserne skal være helhedsorienteret og udvikles i tæt samarbejde med øvrige politikområder i kommunen.

Folkesundhed & Omsorgsudvalgets ser endvidere de frivillige som en vigtig samarbejdspartner og de frivillige tilbud som et supplement til de kommunale indsatser. Derfor ønsker Folkesundhed og Omsorgsudvalgets forsat at prioritere og udvikle dette område de kommende år.

Udgangspunktet for udvalgsstrategierne og forbindelsen til andre udvalg

Udvalgsstrategien sætter rammerne og retningen for beslutninger og prioriteringer på udvalgets politikområder med udgangspunkt i de præmisser, der er givet af 'Budgetforlig 2015 – 2018' og 'Samarbejdsaftale for Guldborgsund Kommune 2014-18' samt de årlige budgetredegørelser og den økonomiske politik.

Derudover skal udvalgsstrategien ses som en forlængelse af 'Kommuneplan 2013-2025', 'Rostock-konklusionerne 2015' og de temaer, der arbejdes med for den kommende planstrategi. Udvalgsstrategien vil blive evalueret en gang om året.

Der er flere af målsætningerne og fokusområderne, hvor udvalgene hver især har bidrag i forhold til at løse fælles problemstillinger. Når man ser alle udvalgsstrategier i

en sammenhæng, fremgår det, at der vil være en række af fællesnævnerne, når strategierne skal omsættes til virkelighed, som betyder, at der derfor også skal foretages prioriteringer, som går på tværs af udvalgene. Det er en forudsætning, hvis målsætningerne skal realiseres, og man skal skabe den forskel for borgerne, som man ønsker.

1. UDFORDRINGER

Folkesundhed og Omsorgsudvalget har identificeret følgende væsentligste udfordringer indenfor udvalgets område, som også relaterer sig til Guldborgsund Kommune som helhed:

1. Mindske den sociale ulighed i sundhed

Den sociale ulighed i sundhed er stigende. Det er et problem som blandt andet afspejles i Sundhedsprofilen for Guldborgsund Kommune og den generelle efterspørgsel fx. på social- og sundhedsområdet. De forhold, der har betydning for uligheden er fx indkomst, uddannelsesniveau, tilknytning til arbejdsmarkedet, familieforhold, netværk, sprog og kultur samt særligt vanskelige vilkår i opvæksten. Usunde vaner er i stigende grad koncentreret blandt socialt dårligere stillet grupper. Det gælder særligt i forhold til rygning, forbrug af alkohol, usund kost, fysisk inaktivitet og dårlig trivsel, der øger risikoen for udvikling af en eller flere kroniske sygdomme og kræver langsigtet behandling og rehabilitering. Den dårlige sundhedstilstand har blandt andet den konsekvens, at midlertidigheden i Guldborgsund Kommune ligger under landsgennemsnittet.

2. Sund økonomi

Usund adfærd har store konsekvenser for kommunens økonomi. De høje sundhedsudgifter afspejler flere ældre med behov for plejeydelser og at der i Guldborgsund Kommune er mange borgere med én eller flere sygdomme, herunder kroniske sygdomme, som kræver sygehusbehandling. Udfordringen er, at forebygge u hensigtsmæssig brug af sundhedsvæsenet og sikre kvalitet i opgaven, samt at sikre at borgeren får det rette tilbud, på det rette tidspunkt og det rette sted. For at sikre høj kvalitet og optimal ressourceudnyttelse skal der følges op på resultater, som dokumenterer, at det vi gør - det virker.

3. Sundhed på tværs – en betingelse

Sundhed er en tilstand af fysisk, psykisk og socialt velbefindende, hvilket betyder, at der skal arbejdes med sundhed indenfor alle aldersgrupper. Der er derfor mange kommunale aktører, som dagligt arbejder med opgaver, der har betydning for borgernes sundhed og trivsel. Udfordringen er, at der skal skabes bedre sammenhæng i det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde på tværs af alle politikområder.

Guldborgsund Kommune har forpligtet sig til Sundhedsaftalen for 2015-2018, hvilket også kræver et samarbejde på tværs både indenfor kommunen og på tværs af sektorer. Udfordringen er, at der skal sikres bedre tilstrækkelig koordinering og rettidig kommunikation mellem sygehus, praktiserende læger og kommunen, således at borgeren ikke tabes mellem to stole.

4. Sikre kvalitet og kompetencer

Befolkningssammensætningen med flere ældre i kommunen betyder, at kommunen i højere grad skal levere ældreomsorg i fremtiden. Alderssammensætningen blandt de ansatte i kommunen er relativ høj, hvilket betyder, at flere end landsgennemsnittet går på pension inden for få år. Samtidig er der stort frafald af elever på sundhedsuddannelserne. Udfordringen er derfor, at kunne fastholde nuværende medarbejdere og rekruttere nye medarbejdere indenfor sundhedsplejen, tandplejen og sygeplejen/plejen, samt fastholde eleverne på sundhedsuddannelserne. Guldborgsund Kommune er i konkurrence med andre kommuner om kompetente medarbejdere. Det er derfor vigtigt, at Guldborgsund Kommune er en attraktiv arbejdsplads.

Udviklingen i sundhedsvæsenet viser derudover større kompleksitet i de opgaver kommunen skal håndtere indenfor særligt pleje og sygepleje, hvilket giver den udfordring, at der løbende er behov for kompetenceudvikling af medarbejdere i forhold til at kunne varetage nye komplekse opgaver.

Sidst er det afgørende at sikre kompetencer hos frontpersonalet i andre politikområder med henblik på den tidlige og sundhedsfremmende indsats i forhold til børn, familier, unge og voksne.

5. Tilgængelighed af sundhedstilbud

Guldborgsund Kommune dækker et stort geografisk område. De store afstande er en udfordring i forhold til at sikre alle borgere lige adgang til kommunale sundhedstilbud. De store geografiske afstande er endvidere en

omkostningsfaktor i forhold til pleje og sygepleje i borgernes eget hjem.

6. Optimering af bygnings- og plejeboligmassen

Det er en løbende udfordring at sikre det optimale udbud af plejeboliger både i forhold til antal og kvalitet. Endvidere er det en udfordring at planlægge fremtidens plejeboligbehov og sikre optimering eller afvikling af eksisterende bygninger.

2. KERNEOPGAVEN

Guldborgsund Kommune har følgende kerneopgave:

”Vi skal styrke borgernes mulighed for at mestre egen tilværelse, og, i samarbejde med borgeren sikre, at alle kan indgå i relevante fællesskaber”

Folkesundhed og Omsorgsudvalget strategi bidrager til at løfte kerneopgave ved at:

- styrke børn, unge og voksnes muligheder for at tage vare på egen sundhed, sygdomsforløb eller fysiske begrænsninger med henblik på at bedre livskvaliteten for den enkelte
- prioritere indsatser der kan styrke den helhedsorienterede indsats både internt i kommunen og i samarbejdet med sygehus og praktiserende læge
- skabe muligheder for at borgerne kan indgå i relevante fællesskaber bl.a. gennem udvikling af samarbejdet med frivillige

3. MÅLSÆTNINGER

Folkesundhed og Omsorgsudvalget har følgende målsætninger i forhold til at imødekomme de væsentligste udfordringer, lykkes med de overordnede strategiske målsætninger og øvrige politiske beslutninger.

Fremme lighed i sundhed

- Fremme lighed i sundhed via forebyggelse og tidlig opsporing, således at borgerne i Guldborgsund opnår flere raske leveår og middellevetiden kommer på niveau med resten af landet.

Faglig kvalitet og livskvalitet for borgerne

- Sikre faglig kvalitet og livskvalitet for borgerne. Det vil sige, at flest mulige borgere oplever at blive selvhjulpne, mens de borgere som på grund af varig svækkelse får den pleje og omsorg de har brug for.

Mest mulig sundhed for pengene

- Skabe mest muligt sundhed for færre ressourcer både på kort og lang sigt og i samspil med borgerne og andre sundhedsaktører.

4. FOKUSOMRÅDER

Folkesundhed og Omsorgsudvalget (FO) har, for at lykkes med målsætningerne identificeret følgende fokusområder:

Det sunde valg skal være det lette valg

FO ønsker fokus på sundhedsfremme og forebyggelse, og at det tænkes ind i de kommunale institutioner, hvor børn, unge, voksne og ældre har deres hverdag. Det betyder, at sundhedsfremme og forebyggelse skal være en naturlig del i samspillet med borgeren i kerneydelserne, og frontpersonalet har relevant viden og kompetencer herom i forhold til de borgergrupper, de har kontakt med. Der lægges vægt på evidensbaserede metoder og best practice - herunder de vejledende retningslinjer og anbefalinger indenfor sundhedspleje, pleje og sygepleje samt i Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker: alkohol, fysisk aktivitet, hygiejne, indeklima i skoler, mad og måltider,

mental sundhed, overvægt, seksuel sundhed, solbeskyttelse, stoffer og tobak.

FO ser et stort potentiale i at skabe tidlige og helhedsorienterede sundhedsfremmende og forebyggende indsatser på tværs af politikområder internt i kommunen - særligt i forhold til børn, familier og unge. Det er her vigtigt, at hvert politikområde bidrager til at reducere den sociale ulighed i sundhed gennem tidlig forebyggelse.

Tidlig opsporing og tidlig indsats

FO vægter tidlig opsporing i forhold til sygdom, fysiske begrænsninger og mistrivsel hos børn, unge, voksne og ældre og at opsporingen fører til relevante og målrettede handlinger. FO understreger, at tidlig opsporing er særligt vigtigt i forhold til at reducere den sociale ulighed i sundhed, da de dårligst stillede grupper i mindre grad har ressourcer til at tage vare på egen og deres børns sundhed, samt er mindre opsøgende i forhold til viden og sundhedstilbud.

FO ønsker også et særligt fokus på den tidlige forebyggende indsats i forhold til børnene og deres familier ud fra en betragtning om *'tidlig indsats – livslang effekt'*.

Sårbare borgere

FO ønsker, at der er særlig fokus på børn og unge i sårbare familier, samt de sårbare ældre og yngre demente. Det er vigtigt at de borgere, som helt eller delvist er afhængig af kommunens hjælp, oplever tryk, respekt og høj faglighed. FO vægter samtidigt, at de borgere, som har potentiale for helt eller delvis at kunne mestre egen tilværelse og sygdom, tilbydes rehabilitering gennem tidsbegrænsede og målrettede forløb. Dvs. at kommunens rolle er, at træde til der hvor borgerne ikke selv kan, og understøtte der hvor borgeren med det rette sundhedstilbud eller rehabiliteringsforløb vil kunne tage vare på egen sundhed og sygdom.

FO er opmærksom på, at de store geografiske afstande gør, at det kan være relevant at have tilgængelige sundhedstilbud fordelt i hele kommunen særligt i forhold til sårbare borgere. I andre tilfælde er det relevant, at centralisere sundhedstilbuddene ud fra kvalitetsmæssige og økonomiske hensyn.

Udvikle det nære sundhedsvæsen i kommunen

FO vægter, at den enkelte borger i Guldborgsund oplever et nært og sammenhængende sundhedsvæsen. Derfor skal der være fokus på kommunens rolle og ansvar heri, samt et tæt samspil med gensidige forpligtelser og koordinering på tværs af sygehussektoren, de praktiserende læger og kommunen jf. Sundhedsaftalen 2015 – 2018'. FO ønsker også fremadrettet, at kommunen deltager aktivt i tværsektorielle partnerskaber, som kan bidrage til at udvikle det nære sundhedsvæsen herunder 'Broen til bedre sundhed'.

Samtidig vægter FO, at borgeren oplever en koordineret indsats, hvor der er behov for en kombination af tilbud og ydelser fra et eller flere politikområder fx som følge af tidlig opsporing.

Samarbejde med borgeren, netværk og frivillige

FO vægter, at samarbejde med borgeren og pårørende og/eller andet netværk i arbejdet med at fremme den enkeltes borger eller families egen mestring af sundhed og trivsel.

FO prioriterer derudover et godt samspil med borgere og foreninger og anerkender det frivillige område som en vigtig partner i forhold til at udvikle og understøtte sundhedsfremme og forebyggelse i Guldborgsund Kommune. FO er opmærksom på, at visse former for borgerinddragelse tilgodeser de ressourcestærke borgere, omvendt ser FO de ressourcestærke borgere som vigtige ambassadører for og ressourcer i forhold til mere svage borgergrupper.

Sikre hensigtsmæssig brug af sundhedsvæsenet

FO vægter tidlig forebyggelse og sundhedsfremme blandt børn og unge, således at den fremtidige generation får sunde vaner og udvikler færre livsstilsrelaterede sygdomme, og derved opnår en større livskvalitet gennem hele livet. Dette vil også betyde, at kommunens udgifter til sygehusbehandlinger, sygedagpenge m.m. alt andet lige reduceres på lang sigt.

Ikke alle sygdomstilstande varetages med størst kvalitet for borgeren i sygehusregi. Derfor ønsker FO fokus på hvor og hvordan sundhedsydelser gives i den rette kvalitet og med størst ressourceudnyttelse på tværs af sundhedsvæsenet.

På kort sigt ønskes et større kendskab til forskellige målgruppers forbrug af sundhedsydelser fx den ældre medicinske patient og multibrugere med henblik på forebyggende tiltag og ressourcebesparende organisering. FO

har i den forbindelse særligt fokus på forebyggelige indlæggelser, genindlæggelser og korttidsindlæggelser indenfor aldersgruppen 65år+

Kommunen har kun delvis eller begrænset indflydelse og indsigt i aktiviteten samt udbuddet af behandlinger i sygehussektoren og praksissektoren. Derfor vægtes en tæt dialog mellem kommunen, sygehussektoren og de praktiserende læger lokalt.

Velfærdsteknologi – nye veje

FO ønsker fokus på brug af teknologier, som kan understøtte borgerens frihed, egen mestring af tilværelse og sundhed og/eller sikkerhed. FO vægter i den forbindelse, at de teknologiske løsninger er tilpasset de tiltænkte målgrupper. Ligeledes vægter FO teknologiske løsninger og arbejdsgange, hvor der kan opnås en effektivisering samtidig med at kvaliteten for borgeren enten bliver bedre eller forbliver den samme.

FO finder det vigtigt, at der skabes mulighed for innovations- og udviklingsprojekter samt nyskabende løsninger på kendte udfordringer og i den daglige opgaveløsning.

5. EFFEKT og indsatser

Folkesundheds og Omsorgsudvalget har med udgangspunkt i fokusområderne prioriteret følgende indsatser for at opnå de opstillede effektmål:

Effektmål: Forbedring af borgernes sundhedstilstand

Indsatser:

FO ønsker, at flere borgere forbliver sunde og i stand til at mestre egen tilværelse. FO ønsker at have et særligt fokus på børn og unge.

FO vil derfor prioritere indsatser, der bidrager til:

- Udvikling af det tværgående samarbejde mellem de forskellige politikområder i forhold til implementering af evidensbaserede anbefalinger eller best practice omkring sunde rammer i kommunens institutioner
- Udvikling af det tværgående og tværfaglige samarbejde omkring sårbare børn og familier samt dokumentation heraf ved implementering af Guldborgsunds samarbejdsmodel (GUSA)
- Kompetenceudvikling af frontpersonale indenfor sundhedsfremme og forebyggelse i forhold til deres specifikke borgergrupper (børn, unge, voksne, familier, sårbare borgere og ældre)
- Udvikling af det tværgående samarbejde mellem de forskellige politikområder om implementering af evidensbaserede metoder eller best practice til tidlig opsporing af risikoadfærd, mistrivsel og sygdom hos børn, familier, unge, voksne og ældre.
- Sikring af relevante målgruppetilpassede og evidensbaserede sundhedstilbud i kommunen med særlig fokus på sårbare borgere
- Styrkelse af samarbejdet mellem sygehuset, de praktiserende læger og kommunen omkring den tidlige indsats i forhold til gravide, spædbørn og børn med psykisk sygdom.
- Styrket indsats indenfor tobak og overvægt
- Styrkelse af det tværgående samarbejde omkring mental sundhed (Robusthed)
- Dannelse af netværk indenfor alle aldre
- Naturen anvendes målrettet i sundhedsindsatsen

Indikatorer:

- andelen af borgere som ryger dagligt reduceres på kort og lang sigt
- andelen af borgere med overvægt reduceres, særligt andelen blandt børn og unge (SST's database)
- andelen af børn og unge med god trivsel øges (skolesundhed.dk)
- tandstatus blandt børn og unge forbedres
- middellevetiden øges
- sygehuskontakter indenfor kroniske sygdomme

Effektmål: At kommunen forebygger uhensigtsmæssige indlæggelser ved at have relevante og kvalificerede tilbud til borgeren i nærmiljøet.

Indsatser:

FO ønsker at borgeren får den rette hjælp på det rette tidspunkt og på det rette sted. FO ønsker at have et særligt fokus på den ældre medicinske patient fra 65+ samt gravide og spædbørn

FO vil derfor prioritere indsatser, der bidrager til:

- færre uhensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser
- færre forebyggelige indlæggelser
- færre uhensigtsmæssige genindlæggelser
- at fastholde lavt niveau af antal sengedage for færdigbehandlede borgere
- udbygning af det nære sundhedsvæsen ved bl.a. at afprøve/indføre relevante telemedicinske og velfærdsteknologiske løsninger hos borgere med særlige behov
- kompetenceudvikling der kan sikre at medarbejderne kan varetage komplekse plejeopgaver

Indikatorer

Følge udviklingen på aktiviteter i den kommunale medfinansiering med særlig fokus på den ældre medicinske patient på 65+:

- akutte korttidsindlæggelser
- forebyggelige indlæggelser
- uhensigtsmæssige genindlæggelser
- brug af midlertidig døgnophold/korttidsdøgnophold i kommunen
- udviklingen i 4-5 dagsbesøg af sundhedspleje (spædbørn)

Effektmål: At borgerne bliver mest muligt selvhjulpne i forhold til sygdom og funktionsnedsættelse

Indsatser

FO ønsker, at borgerne er så selvhjulpne som muligt

FO vil derfor prioritere indsatser, der bidrager til:

- Tidlig opsporing og tidlig indsats i forhold til at forebygge forværring af sygdom og funktionsnedsættelse herunder rehabilitering
- Udvikle og prioritere patientuddannelser
- Styrke samarbejdet med borgeren, pårørende og/eller andet netværk i arbejdet med at fremme den enkelte borger eller families egen mestring af sundhed og trivsel.
- Brug af relevante telemedicinske og velfærdsteknologiske løsninger hos borgere med særlige behov

Indikatorer:

- Fremtidig brug af hjemmeplejen set i forhold til demografiudviklingen
- Fremtidigt træningsbehov set i forhold til demografiudviklingen
- Fremtidigt brug af andre typer af hjælpeforanstaltninger

Effektmål: at borgerne oplever at den frivillige indsats er et godt supplement til de kommunale tilbud

Indsatser:

FO ser de frivillige som vigtige samarbejdspartnere og de frivillige sociale tilbud, som et supplement til de kommunale tilbud

FO vil derfor:

- styrke samspillet mellem kommunale og frivillige tilbud
- styrke samarbejdet med de frivillige
- afsætte et økonomisk råderum til tilskud til frivillige sociale aktiviteter
- støtte Guldborgsund Frivilligcenter økonomisk
- støtte initiativer der understøtter dannelse af netværk

- arbejde på at alle politikområder understøtter det frivillige sociale arbejde

Indikatorer:

- Kvalitativ vurdering af samarbejde og netværksdannelse med frivillige
- Udviklingen i afsatte midler til frivillige sociale aktiviteter/Guldborgsund Frivilligcenter.

Strategien er vedtaget af Folkesundhed og Omsorgsudvalget d. 14. september 2015 og Byrådet d. 8. oktober 2015